

Nalunaarusiaq eqikkagaq

Unnerluutiginninnissamut

akimmiffiit

Meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutitigut
innarlerneqarsimasut pillugit
unnerluuteqartarnermi misissueqqissaarneq

Kalaallit Nunaata Politiivi

Suliarinnittut:

Cecilie Agerlin Fuglsang
Kriminalpræventiv medarbejder
CFU006@politi.dk

Ingeborg Simoni Leere
Kriminalpræventiv medarbejder
ILE004@politi.dk

Aaqqissuisoq

Mikkel Høj Svendsen
Pinaveersaartitsineri
Misissueqqissaarnermilu
immikkoortoqarfimmi aqutsisoq
MSV006@politi.dk

Saqqummiunneqarnera

18. januar 2021

Siulequt

Kinguaassiuutitigut atornerluinerit pinerluutaapput tamatsinnut pingaartumillu meeqqanut inuusuttunullu nuanninngitsumik sunniutillit. Meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerluinerit nunatsinni politikkikkut ukiuni kingullerni sammineqaqaat. Ukiuni 2019-2022 Kalaallit Nunaata Politiivisa suliniutaanut "Ataatsimut toqqissisimatitsivugut"-mut atatillugu "meeqqat inuusuttullu ukkatarineqartut" ilagaat. Suliniummilu anguniarneqartut ilagaat meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerluisarnerit annertussusaasa annikillisinnissaat, aammalu meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerlunneqarsimasunik sulianik salliussineq, kiisalu tamakkuningga sulianik ingerlataqarnissami piareersimanisamilu sullissilluarnissamik piginnaasat annertusinissaat.

Meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerluisarnerit pillugit suliat qitiutillugit Kalaallit Nunaata Politiivi suliaqassappata pingaaruteqarpoq kinguaassiuutitigut atornerluinerit politiinut unnerluutiginnissaat. Ilimagineqarpoq kinguaassiuutitigut atornerluisarnerit amerlasoorpassuit politiinut unnerluutigineqarneq ajortut, taakkulu qallunaatut taaneqartarput "mørketal" ("kisitsisit taartut"). Kinguaassiuutitigut atornerluinerit pillugit Naalakkersuisut 2018-2022-ip tungaanut suliniutaanni 'Killiliisa'mi missiliorneqarpoq kinguaassiuutitigut atornerluinerit pingajorarterutaannaat Kalaallit Nunaata Politiivinut unnerluutigineqartartut.

Meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerluinerit unnerluutigineqanngitsut "mørketal"-it annikillisinnissaat anguniarlugu Kalaallit Nunaata Politiivi misissuisitsippot politiinut unnerluussinissanut suut akimmiffiusarnerisut paasiniarlugit. Siunertarineqarpoq akimmiffiusut suussusersinerisa paasilluarnissaat kiisalu unnerluutiginnittarnissat amerlisinniarlugit illuusissanik innersuussineq. Kalaallit Nunaanni pisortat suliaannut tulluarsakkamik meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerluinerit pinaveersaartinniarlugit pigin-

naasaqarnerulernissaat anguniarneqarpoq, matumuunalu kinguaariit tulliuttunut siunis-samik qaamanerusumik tunngavilersorneqarnissaat anguniarneqarluni.

Misissueqqaarnerup inerneru aallaavigalugit Kalaallit Nunaata Politiivi nalunaarusiamik saqqummersitsippat taaneqartumik "Nalunaarutiginninnermi akimmisaarutit. Meeqqat inu-usuttullu kinguaassiuutitigut atornerlunneqarneri pillugu nalunaarutiginninnermi misissueqqissaarneq". Allakkami matumani nalunaarusiap eqikkarneqarnera atuarneqarsinnaavoq. Nalunaarusiap eqikkakkap imarisai innersuussutinut kiisalu suliat iliuseqarfiginerusariaqartunut tunngasuvoq. Nalunaarutiginninnermi ajornakusoorutit assigi-inngitsut, periusit assigiinngitsut, najoqqutarisanik innersuussinerit il.il. pillugit itinerusumik paasisaqarnerorusukkuit nalunaarusiap eqikkarneqanngitsop atuarnissaanut innersuussivugut.

Misissueqqissaarnermik ilusilersuineq

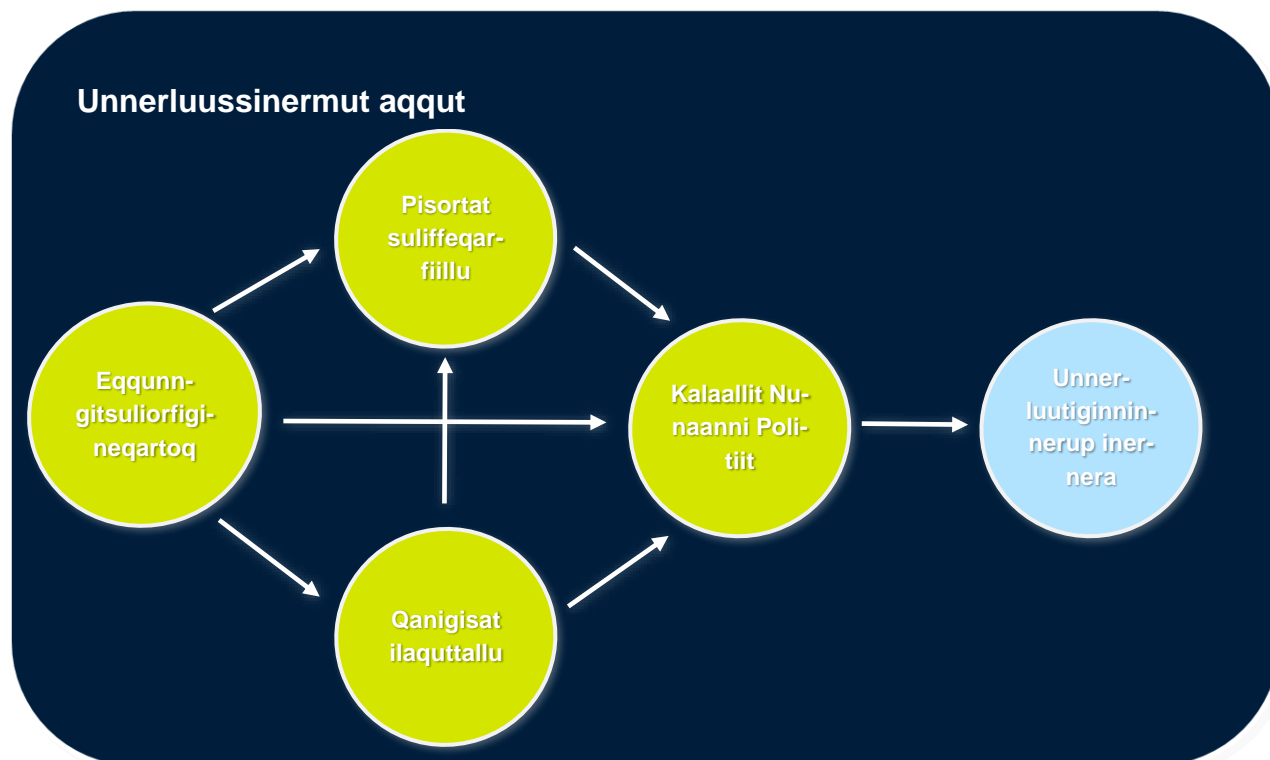
Nalunaarusiamut atatillugu misissuineq ilaatigut apersuinikkut ingerlanneqarpoq, ilaatigullu Kalaallit Nunaata Politiivisa sulianik nalunaarsuiffianni Avannarleq-mi sulianik ataasiakkaanik misissuinikkut.

Meeqqat inuusuttullu qitiutillugit ilisimasallit imaluunniit arlaatigut meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut atornerlunneqarnikunik attaveqartunik apersuineq ingerlanneqarsimavoq. Apersorneqartut ilisimasaat naapertorlugit politiinut nalunaarutiginninnissamut akimmiffiit paasiniarneqarput. Apersorneqartut tassaappat meeqqat atuarfiini, isumaginninnermut pisortaqarfimmi, peqqinnissamut pisortaqarfimmi, Kalaallit Nunaata Politiivini, Naalackersuisoqarfimmilu sulisut, kajumissutsiminnik aamma sumiiffinni isumalluutitut atuullutik suleqataasut, kiisalu Killiliisap maligassiuuisuini suleqataasut.

2017-ip aamma 2019-ip akornanni Kalaallit Nunaata Politiivisa suliaannik misissuinermi meeqqanik inuusuttunillu 0 aamma 17-it akornanni ukiullit kinguaassiuutitigut in-narlerneqarsimasutut nalunaarutigineqarsimasut misissorneqarput. Sulianik misissuineq nalunaarutiginninnermi ilutsit ataqatigiiaarnerillu paasinissaannut ilanngussinissamik si-unertaqarpoq, taamaalillunilu nalunaarutiginninnerup ilisarnaatai erseqqissarneqassallutik.

Nalunaarutiginninnerup aqputaa kiisalu nalunaarutiginninnissamut akimmiffiit

Misissueqqaarnerup inernerini takuneqarsinnaavoq kinguaassiuutitigut atornerlunneqarsimanermik Kalaallit Nunaata Politiivnut nalunaarutiginninnissamut tassanngalu suliap inernilerneqarnissaanut assigiinngitsunik aqquteqartoq. Tamannalu ataatsimut takuneqarsinnaaqqullugu "Nalunaarutiginninnerup aqputaa" uani takuneqarsinnaavoq:

Unnerluutiginninnermut aqputit assigiinngitsut pequtaallutik ilaatigut nalunaarutiginninnermut akimmiffiit takkussinnaapput. Nalunaarutiginninnermut akimmiffiit peqataasunik ataasiakkaanik tunngaveqartarput, ilaatigullu peqataasunik allanik tunngaveqartarlutik. Nalunaarutiginninnermilu akimmiffiit ilaat kulturimit aallaaveqarsinnaapput, akuusut tamarmik arlaatigut eqqugaasarlutik.

Nalunaarutiginninnerup aqputaata inissineqarnera pissutigalugu nalunaarutiginninnissamut akimmiffinnut atatillugu ima sammisanut assigiinngitsunut agguarneqarput: 'Eqqunn-gitsuliorfigineqartoq', 'Qanigisat ilaqtallu', 'Pisortat suliffeqarfiillu', 'Kalaallit Nunaanni Politiit', 'Nalunaarutiginninnerup inernera', 'Pequtit toqqaannangitsut' kiisalu 'Pequtit assigiinngitsunit katitikkat'.

Ataani takuneqarsinnaapput kinguaassiuutitigut innalernerneq pillugu nalunaarutiginninnermi akimmiffiit ilai.

Eqqunngitsuliorfigineqartut akornanni unnerluutiginninnissamut akimmiffiit

- Innarlerneqarmerup killiisa ilisimanginneri.
- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimanermi imminut pisuutinneq kangusunnerlu.
- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarnerup unnerluutigereernerata kingunissaanut annilaanganeq, soorlu namminermt, eqqunngitsuliorfigineqartup qanigisaanut imaluunniit eqqunngitsuliortumut.
- Pisoq pillugu tatigisamik oqaloqatissaqannginneq.

Qanigisaasut akornanni unnerluutiginnissamut akimmiffiit

- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimanermut ersiutit suut maluginiagassaanerinek ilisimanginneq.
- Kinguaassiuutit atornerat inuttullu killissamik oqaloqateqarnissamut piginnaasakinneq
- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimanerup allaat qanigisanut/ilaquttanut unnerluutiginerata kingunissaanut annilaanganeq, soorlu namminermt, eqqunngitsuliorfigineqartup qanigisaanut imaluunniit eqqunngitsuliortumut.

Pisortanut suliffeqarfinnullu unnerluutiginninnissamut akimmiffiit¹

- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimanermi ersiutit suut maluginiagassaanerinek ilisimanginneq.
- Nalunaarutiginnissamik pilersitsinissamut suliaqarnissamullu sulisussaqaannginneq.
- Sulisup ilinniarsimasup imminut artukkersinnaanera, unnerluutiginninnerullu kingunissaanik annilaanganeq.

Kalaallit Nunaata Politiivinut unnerluutiginninnissamut akimmiffiit

- Kinguaassiuutitigut innarlerneqarnerup qanoq ilisukkut unnerluutigineqarnissaanik ilisimanginneq.
- Unnerluutiginninnermi tutsuiginartumik tiguneqaannginnissamik misigineq.
- Kalaallit Nunaata Politiivinut attaveqarluanginneq.
- Eqqunngitsuliorfigineqartup ilimagisaanut sanilliullugu politiit suliamik allatut sullissinerat.

Nalunaarutiginnissimanerup unitsinneqarnerani, nalunaarutiginninnissamut akimmiffiit

- Eqqunngitsuliorfigitittumut eqqortumik piginnaasaqarluartumillu tapersersuinissamik ikiuinissamillu sullissinissamik periarfissaqaannginneq.
- Kanngunarsaasup suliarineqarnissaanik aamma kanngunarsaanermik iliuuseqartarnerup unitsinnissaanut suliniutinik amigaateqarneq.

¹ "Myndigheder og institutioner" unnerluutiginninnissami akimmiffiit pineqarput, tassani pineqarput pisortat allat aammalu suliffeqarfiit, Kalaallit nunaata politiivisa avataaniittut. Uani unnerluussinermi akimmiffiit Kalaallit Nunaata Politiivini suliarineqartartut immikkut suliaqarineqarput.

- Eqqunngitsuliorfigitittumut aamma/imaluunniit unnerluutiginnittumut eqqortumik illersorneqarnissamut periarfissiisinnaannginneq.
- Eqqartuussutip inernerata eqqunngitsuliorfigineqartup naapertuilluarnermik misiginninnera uniortarpa.

Suliamut sunniutit toggaannanngitsumik attuumassutegartut tunngavigalugit unnerluussinissami akimmiffiit

- Tamakkiisumik tatiginninnginneq, misilittangaqarnerlunneq kiisalu pisortanut isernissamut akornutit pillugit.
- Sulisut paarlakaannerpassuit aamma ilisimasanik avitseqatigiinngittarnerit so-raarnerup kinguneranik, taamaasilluni ilisimasanik katataqartarneq.
- Kinguaaassiuutitigut atornerluisarnerup suli paqumigineqarnera.
- Inoqarfiit matoqqasut, nunaqqatigiittut tulluusimaartut aammalu aporaaffigitinnissamik annilaanganeq.
- Angajoqqaat akisussaaffimmik tigusiumannginnerat kiisalu perorsaanermi killiliisinnaannginneq.

Suliat akimorlugit sunniutaasartut pillugit unnerluussinissami akimmiffiusartut

- Suliat akimorlugit suleqatigiinnissami ilitsersuutinik amigaateqarneq kiisalu inuttalersuisimaneq ersernerluttoq.
- Attaveqarneq aammalu paasissutissanik pisortat akornanni avitseqatigiinnissamik amigaateqarneq.
- Suliassanik kivitsinissami sulisussaqaannginneq pissutaalluni sullitat pisortaniit pisortanut allanut ingerlateqqiinnarneqartarnera.
- Suliassamik siviluallaamik ingerlaartitsinermi, tatiginassutsip innarlerneqartarnera, sullinneqartumullu tarnikkut innarliisarnera.

Innersuussutit

Kinguaaassiuutitigut innarliinerit politiinut unnerluutiginnissaanut meeqqamut inuusuttumullu akimmiffiit assigiinngitsut arlaqarput. Taamaattumillu akimmiffiit pinngitsoortinnissaannut pisortanit suliassat suliarineqarneri sivilusinnaavoq. Unnerluutiginninnissamullu akimmiffiusartunut pinngitsoortitsiniarnermut atatillugu kinguaaassiuutitigut innarliinerit annikillinissaat aamma suliniutigerusupparput.

Kalaallit Nunaanni ukiuni makkunani meeqqanik inuusuttunillu kinguaaassiuutitigut innarliineq politikikkut sammineqaqaaq, tamassumalu tungaatigut pisut amerlapput. Nalunaarusiap uuma saniatigut maanna pisortatigut suliniutit ilagivaat unnerluutiginninnermut akimmiffiusartut pinngitsoortinnissaannut suliniutit. Kalaallit Nunaata Politiivini suliniutit pioreersut suliniutillu nutaat iliuseqarfigineqarnissaannut pingaarutillit ataani innersuussutini atuarneqarsinnaapput.

Innersuussutit misissueqqissaarnerup inerneranik aallaavillit quppernemi tulliuttuni atuarneqarsinnaapput.

Unnerluutiginninnermi akimmiffiusartut kiisalu allat unammillernartut itisilikkamik innersuussutini inissaqartinneqarsimapput, tamannalu Kalaallit Nunaata Politiivisa namminneq suleqatigiinnikkulluunniit taperseeqataanissartik siunniuppaat.

Innersuussutini tamani siullertut nassuiaatigineqassaaq innersuussutip suut siunertarinerai, tassangalu suliniutit aalajangersimasut kiisalu qanittumut siunissamilu ungasinnerusumut suliniutit anguniakkat saqqummiunneqartassallutik. Naggasiullugulu nassuiaatigineqassaaq Kalaallit Nunaata Politiivisa suut peqqutigalugit suliniutit ingerlanniarnaat.

Innersuussutit kisitsisilersorneqarneri pingaarnersiunerunngilaq, kisiannili malittareqqinneqarnissaannut ajornannginnerusumik suliap ingerlanissaa pillugu kisitsisilersorneqarsimallutik. Taamaattorli suliniutit assigiinngitsut sorliit pisariuneruneri malittaralugit qalipaatikkaarlugit agguataarneqarsimapput suliniutip atuutilerneqarnissaanut:

- Innersuussutit aallartinneqarnissaannut atuutilerneqarnissaannulluunniit ajornannginnerit.
- Innersuussutit suliniutini annikitsunik anguniagaqarfigineqaqqaartariallit.
- Innersuussutit atuutilerneqarnissaannut pisariusut (ass. Inatsisitigut allannguinerit).

1. Kinguaassiuutitik atuineq aamma meeqqanik inuusuttunillu innarliinerit

Siunertaq: Kinguaassiuutitik atuineq pillugu kiisalu eqqortumik killiliisinaanerup inuiaqatigiinni ilisimasat amigarnerannik innersuussut una aallaaveqarpoq. Meeqqat inuusuttullu killissat pillugit ilisimasaasa annertusinissaat siunertarineqarpoq. Tassungalu atatillugu sammineqartumi inatsisit pillugit ilisimaqarnerulernissaq siunertarineqarpoq, kiisalu kinguaassiuutitigut innarligaasimanermi imaluunniit innarlerneqarsimasunik ilisimasaqaraanni sumut saaffiginnittoqarsinnaanermik ilisimasaqarnerulernissaq siunertarineqarpoq.

Suliniut: Kinguaassiuutitik atuineq pillugu kiisalu meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit atuartitsinikkut paasitsiniaaneq. Siunissami ungasinnerusumi sammineqartut pillugit inuiaqatigiit tamarmik ilisimasaat annertusarniarlugit Kalaallit Nunaanni meeqqat aturfii aqutugalugit paasitsiniaanerup ingerlanneqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Assersuutigalugu 2020-imi Aturfik Samuel Kleinschmidt-imi suliniutit pillugit paasitsiniaanerit aallarneqarput ilinniartitsisut marluk sulineri annerpaartaat atorlugu aturfimmi meeqqanut kinguaassiuutitik atuineq kiisalu meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit atuartitsisimasut.

Killiliisap nunatsinni meeqqat aturfiaanni kinguaassiuutitik atuineq pillugu atuartitsinerit ullutsinnut naleqqussakkamik ingerlanneqartalernissaat siunnersuutigaa, tamannalu Kalaallit Nunaata Politiivisa taperserpaat. Tassungalu atatillugu suleqatigiinnikkut sammineqartumut inunnik ilisimasalinnik suleqateqartoqarnissaa, tassuunalu meeqqat inuusuttullu inuttut killissaritit pillugit kiisalu inatsisitigut killissaritit pillugit paasitsiniaanerup suliniutigineqarnissaa siunnersuutigineqarpoq. Atuartitsinerit atuartut ukiui naapertorlugit ingerlanneqassapput kiisalu uteqattaartunngorlugu ingerlanneqassalluni, soorlu "Uge Sex" nunatsinni meeqqat aturfiaanni ingerlanneqartoq. Kalaallit Nunaata Politiivisa najoqqutassiamik ineriartortitsinissaq tapersersorpaat, taassuma imarissavaa suliasaqarfiit assigiinngitsut aqqusaarlugit suleqatigiinnikkut kimit suut atuartitsissutigineqarnissaannik ukkatarinnineq aamma Kalaallit Nunaata Politiivi qanoq atuuffeqarsinnaanersut pingaartumik inatsisitigut killissarititaasut atuartitsissutigineqarnerini. 2021-mi Kalaallit Nunaata Politiivi aturfinnut najoqqutassiamik suliasaqarfiit assigiinngitsut aqqusaarlugit ilinniartitsinermik ukkataqartumik suliarinnissaaq. Meeqqat sumik atuartinneqarneri kiallu atuartissanerai Kalaallit Nunaata Politiivisa suleqatigiinnikkut isumaqatigiissutilliornissamut tapersiippat, taamaalillutik politiit atuartitsinerup ingerlanneqarnerini inatsisitigut killissat pillugit suleqataasinnaammata. Kalaallit Nunaanni Politiit 2021-ip ingerlanerani ilaatigut suliniutit assigiinngissusaannut tunngasumik atuartunut saqqummiussassamik pilersaaruteqarput.

Ukiumi 2020-imi Kalaallit Nunaanni Politiit kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit paasititsiniaallutik suliaqarsimapput taaneqartumik "Kinguaassiuutitigut innarliinerit nalunaarutigikkitt – ikiussavatsigit", tamannalu videoliarineqarpoq meeqqallu atuarianni paasititsiniaallutik pulaarsimallutik. Ukiumu 2021-imi Kalaallit Nunaata Politiivini Pinaveersaartitsinermi Misissueqqaarnermilu Immikkoortoqarfik nittartakkakkut kannguttaatsuliorneq pillugu pinaveersaartitsineq kiisalu nittartakkakkut ileqqorissaarneq pillugit atuartitsinissaq pilersaarutigaat.

Piffissamut qaninnermut anguniagaq: Kinguaassiuutitigut atonerluinerit pillugit paasititsiniaanerup naammassinissaa kiisalu nittartakkakkut kannguttaatsuliornerit pillugit aamma nittartakkakkut ileqqorissaarneq pillugu atuartitsineq ingerlanneqarnissaa. Suleqatigiinnikkut isumaqatigiissutuliornissaq Kalaallit Nunaata Politiivisa kissaatigaat, tamatumani pisortat ilisimasaasa atuartitsinikkut ilanngutitinneqarnissaat kissaatigaat.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagaq: Meeqqat atuarianni klassini assigiinngitsuni suliaqarfiit assigiinngitsut aqqusaarlugit suleqatigiinnermut atuartitsinermi najoqutassamik Kalaallit Nunaanni Politiit ilanngussissapput, tamatumalu atuartitsinermi immikkut ineriartortitanik atuilluni nunatsinni meeqqat atuariini uteqattaartunngorlugu ingerlanneqartarnissaa siunertarineqarpoq.

Tunngavissat: Nunatsinni meeqqat atuariini ilinniarfinnilu assigiinngitsuni uteqattaartumik kinguaassiuutit aamma killiliinissat pillugit atuartitsinermik najoqutassap aalajaatsumik ukkatarineqarnissaa.

2. Upalungaarsimanermut tunngasunik illoqarfinni tamani pilersaarusionerq

Siunertaq: Nalunaarutiginninnissamut akimmiffik ersarissaq tassaavoq pisortani suliffeqarfinnilu sulisut kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimanerani iliuuseqarnissamut piginnaasakippallaarneq, tassunga ilaapput kalerriuteqarneq aamma politiinut nalunaarutiginninnermut tunngasunik ilisimasakippallaarneq. Killiliisa aamma "Meeqqanut sumiginnakanut iliuusissatut pilersaarusiaq 20-30" naapertorlugit upalungaarsimanermut tunngasunik pilersaarusiortoqarnissaa siunnersuutigineqarpoq, tassungalu atatillugu suleqatigiinnikkut upalungaarsimanermut tunngasunik meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit suleqatigiinnissaq siunnersuutigineqarluni. Taakkunanilu sinaakkutarisassat illoqarfinnut ataasiakkaanut tulluarsakkanik suliarineqarnissaat kissaatiginarpoq.

Suliniut: Suleqatigiinngikkut upalungaarsimanermut tunngasunik pisortani suliffeqarfinnilu sulisunut aallaavilimmik pilersaarusionerq. Pilersaarusionermit illoqarfimmi aalajangersimasumi iliuusissat ilanngunneqassapput – pisortaqaqarfiup iluani suleqatigiinnikkullu – kiisalu kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit akisussaaffinnik agguaqatigiisitsineq tamannalu tunngavigalugu suliap ingerlateqqinnera. Tamanna Kommuuneqarfik Sermersuup ingerlatilereersimavaa, Tasiilami upalungaarsimanermut pilersaarusiaq saqqummiunneqarpoq, Nuummilu aqutsisussanik suleqatigissitanillu sulisussanik pilersitsisoqarsimalluni.

Pilersaarusiaq SISO-mit Danmarkimilu Isumaginninnermut ministereqarfiup suliaannit "Det gode beredskab"-imit aallaaveqarsinnaavoq, tamannalu nunatsinni pissutsit inatsisillu naapertorlugit suliarineqarsinnaalluni. Saniatigut kommuuninit allanit upalungaarsimanermut pilersaarusionerq isumassarsianik aallertoqarsinnaavoq.

Kinguaassiuutitigut innarliinerit pillugit pisortani suliffeqarfinnilu sulisunut tunngavilersukkamik ukiumi 2021-imi Kalaallit Nunaanni Politiit paasititsiniaallutik suliaqassapput. Tamanna Kalaallit Nunaata Politiivini Pinaveersaartitsinermi Misissueqqissaarnemilu Immikkoortoqarfimmit suliarineqartussamit najoqqutamik ilitsersuummillu sinaakkusersukkamik suliarineqassaaq.

Kalaallit Nunaata Politiivisa innersuussutigaaq, upalungaarsimanermut pilersaarusionerq suliarinerani atuutsitsilernissamut periusissiat ilanngunneqassasut aamma ingerlaavartumik sulisunut nutaanut ilitsersuussutigineqartassasooq. Pitsaassutsimik qulakkeerinnineq, atuutsitsilerneq aammalu ingerlaavartumik upalungaarsimanermut pilersaarusionerq nalilersuineq, politikikkut qitiusumiit salliutinneqartariaqarput.

Piffissamut qaninnermut siunertaq: Najukkami suleqatigiisitamik pilersitsineq, kommu- nit akimorlugit siunersioqatigiinnikkut isumasioqatigiinnikkullu, aammalu ilaatigut nuna tamakkerlugu eqimattaniit, upalungaarsimanermut pilersaarutininik suliaqarnikkut.

Piffissamut ungasinnerusumut siunertaq: Upalungaarsimanermut pilersaarusiap najukkami atuutsilernissaa.

Tunngavissaq: Upalungaarsimanermut pilersaarusionermermi suliassaqarfiit assigiinngitsut aqqusaarlugit suleqatigiinnissap sallinngortinnissaa.

3. Kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasunut paasissutissat annertunerusut

Siunertaq: Uani innersuummi aallaavigineqarpoq, kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasooq, pingaaruteqartoq pimoorunneqartutut aammalu ikiorserniarneqartutut misigitissallugu, innarlerneqarnermik qulaajaasimasooqartillugu. Taamaammallu innersuussutip siunertaraa, kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasup unnerluussinissaminut pisariaqartumik ilisimasassaanik pissarsitinnissaa, aammalu ilitserorneqarnissaa, ilutigisaanillu katsorsarneqarfissaanut piukkunnarnerpaamut innersuussisarnissaaq, meeraanermi kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimanermi kingunerluutit annikinnerpaaffianiitinniarlugit.

Suliniut: Naalackersuisut iliuusissatut pilersaarutaanni aamma Inatsiseqarnermut atuutsivimmiit suliassanik pilersaarutaanni 2017-meersumiit innersuussut 49 malillugu "Pinerlineqarsimasunut paasissutissat annertunerusut" Kalaallit Nunaata Politiivisa suliuni ilisimassassaanik pikkorissartissavaat, kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasut eqqortumik ataqqinnittumillu ikiorsiissutinut neqeroorutaasunut paasissutissiisarnissaat suliniutigalugu.

Kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimatillugu suliassat sullinneqartumut immikkuullarisuujuaannarput, taamatullu isigineqartariaqarlutik. Nuna tamakkerlugu Paasiniaaqqissartarfimmi Qallunaat Nunaanniittumi "Pinngitsaalisooqarsimatillugu imalt. Pinngitsaaleeriartoqarsimatillugu suliassanik Politiit ingerlatsinerannut ilitersuummik" suliartoqarsimavoq, 2019-mi atuutilersumi. Taassuma imarivaa, unnerluussinissaaq sioqqullugu kingornalu paasissutissat pinerlunnermut eqqugaasumut ilitersuutit. Taassumalu kingunerisaanik ilitersuutip saniatigut arlalinnik iliuuseqartoqassaaq. Pisortanik allanik suleqateqarnissaaq, pinerlineqarsimasumut katsorsaavittut atorneqarsinnaasunik, allatullu ikiorsiissutinik nunatsinni tamarmi peqarnissaaq pingaaruteqarluinnarpoq.

Kalaallit Nunaata Politiivini pinaveersaartitsinermi misissueqqissaarnermilu immikkoortami ilitersuut suliarineqassaaq Kalaallit Nunaanni pissutsinut tulluurtunngorlugu, ilitersuutip siammarternissaanut ikiuunneq aammalu atortussat politiinut atugassanngortinneqarnerat Kalaallit Nunaata Politiivisa isumagissavaat.

Tamatuma saniatigut "Kalaallit/ qallunaat akimorluni suliaqarnermi nunatsinni meeqqat inuusuttullu sumiginnakkat pillugit iliuusissanik nukittorsaanermik"-meersumi innersuussutip 12-ata imarisaa malillugu, Kalaallit Nunaata Politiivisa iluanni immikkoortortamik nutaamik meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut innarliisarneq akiorniarlugu pilersitsipput. Immikkoortortaaq iserfissatut ataasiinnartut inissinneqassaaq, tassani suliassat meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutimikkut innarlerneqarsimasut suliassartaat politiini

sukkasuumik kinguneqarluartumillu suliarineqartarnissaat kiisalu meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutimikkut innarlerneqarsimasut sullinneqarnerat pitsanngorsarniarlugu. Im-mikkoortortassaq aggusti 2020-mi ukiuni arlariinni isumaqatigiissutaasussami danskit naalakkersuisuisa suliniutaanniit Aallarnisagassani 22-tut saqqummiunneqarpoq.

Piffissamut qaninnermut anguniagassat: Pinaveersaartitsinerup Misissueqqissaartitsi-viullu Nuna tamakkerlugu Paasiniaasarfiup ilitsersuussusiaa naleqqussarlugu suliarissa-vaa aamma atortussat Kalaallit Nunaanni pissutsinut naleqqussarneqassapput.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassat: Kinguaassiuutitigut innarliisoqarsima-tillugu unnerluussinermi Kalaallit Nunaanni politiitut sulisut suliassamik tigusinissamin-nut ilisimasaqarluarniassammata pikkorissartuarnissaat, kiisalu sullitat tapersorsorneqarfis-saannut eqqortunut innersuunneqartarnissaannut. Ilitsersuut nuna tamakkerlugu aamma najukkami nutaanik neqerooruteqartoqarsimatillugu innersuussiffissaqartillugu nutarteru-arneqassaaq.

Tunngavigisat: Kommunit tamaasa, Pinaveersaartitsinermi Isumaginninnermilu Aqutsi-soqarfik, peqqinnissaqarfiit allallu maannakkumut siunissamilu kinguaassiuutimikkut innar-lerneqarsimasunut neqeroorutaasinnaasut amerlanerusut pillugit oqaloqatiginissaat.

4. Paqumiginnikkunnaarnissamut tamakkiisumik ukkatarinninnissaq aammalu inersimasunut paasisutissiinissaq

Siunertaq: Kinguaassiuutitigut innarliineq annertuumik inuiaqatigiit akornanni paqumigineqaqaaq, taannaavorlu aamma unnerluutiginninnissami akimmiffiusartooq annertoq. Taamaammallu ataatsimut isigalugu, oqimaaqatigiissaakkamik tatiginnittumillu isiginnittaaseqarluni paquminarsaajunnaarnissaq siunertaralugu suleqatigiinnissaq aammalu pisortat kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasut pillugit sullissinerata nalorninaatsuunissaa aalluttariaqarpoq.

Suliniutissat: Kalaallit Nunaata Politiivi, Killiliisap rollemodel-ii, inunnik isumaginnittoqarfimmilu sullissisut suleqatigiillutik saqqummiineri aammalu inuiaqatigiinni inersimasunut oqallitsitsinerit. Inuttut nalaassimasat, pinerlineqarsimasutut imaluunniit pinerlineqarsimasumut qanigisaasutut oqaluttuat aallarniutigalugit, saniatigut Kalaallit Nunaata Poliitiviiniit allaniillu sullissisuniit ilisimasanik naatsukkuutaartunik saqqummiisoqarluni, avitseqatigiinneq inuttut aallaavilik ilisimasanik kinguaassiuutikkut innarliisarneq isigineqalersillugu. Oqallittoqarlunilu apeqqutillisoqarsinnaassaaq.

Qulequttat sammineqartariaqartut, ukuusinnaapput 1) innarliisarnerup oqallisigiurnissaa pisariaqartoq, 2) assigiinngitsunit isigalugu kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimatillugu suliap qanoq ingerlasarneranik paasisitsinissaq, 3) kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimaneranik pasitsaassisoqarsimatillugu pissusilersuutit allaannguuteqarneranik ilaqutaasunut ilitsersuusiornissaq, 4) pisortat suliffeqarfiutaannut innuttaasunullu ataavartumik kinguaassiuutitigut innarliinerit akioqqullugit kaammattuuteqartuarnissaq, unnerluutiginnitsoorneqartartut aamma pillugit, 5) meeqqanik innarliisimaneq pillugu oqaloqatigiinneq ajornakusoortoq.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagassaq: Pisortat akimorlugit suleqatigiinnissap sinaakkuserneqarnissaa tassani saqqummiinissamut atortussat sullarineqarnissaat.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassaq: Kinguaassiuutitigut innarliisarneq pillugu ammasumik oqallittoqarnissaa aammalu paquminarunnaarsaanissaq saqqummiisarnikkut oqallitsitsisarnikullu – kinguaassiuutitigut innarliisarneq arlariinnik sammivilinniit.

Tunngavissaq: Paquminarsaajunnaarnissaq akimorlugu suleqatigiinniit sallinngortinneqassasoq.

5. Innuttaasut pisortallu ataqatigiinnerat nukittorsarlugu

Siunertaq: Innuttaasut pisortanik assigiinngitsunik "systemimik" tamakkiisumik tatiginnikkunnaartarnerat takussaasarpoq. Innersuussutaasumi matumani siunertaavoq, pisortat atuuffiitut innuttaasut annertunerusumik tatiginnissinnaanissaat annertusassallugu, tassani innuttaasoq nammineerluni saaffiginnissinnaalernissaanik aqqutsissiorumallugu.

Iliuusissaq: Pisortanit tamaniit oqaluttuat pitsaasut pillugit oqariartuuteqartarnissat kiisalu innuttaasunut paasissutissiinerit soorlu oqariartuutit makku 1) pisortat atuuffii aammalu 2) tunuliaquttat pillugit paasissutissat. Oqariartuutit avitseqatigiissutigineqassapput, inuit naapittarfiini innuttaasut amerlanerusut katersuuffiini takoriaannaasuni, kiisalu allanut avitseqatigiissutigisinnaasaannik. Tamannaavorlu Kalaallit Nunaata Poltiivisa maannakkut sulissutigilerigaat facebook atorlugu. Iluaqutaasinnaavoq, saqqummiussassat pisorta qarfinniit allaniit avitseqatiginnissutaasinnaasut eqqarsaatigilereeraanni aammalu ilaatigut pisortat amerlanerit saqqummeeqataasinnaappata. Aallarniutaasinnaasut assersutigineqarsinnaavoq paatsooqatigiittarneq, arlalitsigut misigineqartartoq erloqinermillu kinguneqartartoq, sullissisumut innuttaasumullu.

Kalaallit Nunaata Politiivisa innersuussuutigaattaq pisortat annertunerusumik nammineq aqqissuussanik kiisalu allat aqqissuussaannut illoqarfinni arlariinni minnerunngitsumillu nunaqarfinni, ornigulluni suliaqarnermut aammalu ataqatigiilersitsinermik suliaqarnermik misigilersitsisumik akuuneroqqullugit. Tamanna ilaatigut ataqatigiissaakkamik pilersaarusiornermik, suliassa qarfiit arlallit aqquसारlugit/peqatatillugit sulisunik nunaqafilersisunik atuarfiit pulaartarnerisigut, innuttaasunik naapititsinikkut aammalu ilisimasanik saqqummiisarnikkut aammalu innuttaasut tikillugit oqallinnikkut. Pinaveersaartitsisut misissueqqissaartartullu Kalaallit Nunaata Politiivisa ataaniittut najukkami suleqatigiinnissami isumaqatigiissusiornissat ukkatarivai, tassungalu tunngatillugu periarfissaqarnerani peqatigiiffiit innuttaasullu attaviliiniarnermi ilanngunneqarnissaat.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagaq: Pisortanit ataasiakkaanit oqaluttuat pitsaasut pillugit digitalikkut attaveqatigiinnermi siammarterineq aammalu apeqqutit nalorniffiusinnaasut pillugit ersarissaaneq.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagaq: Suliffe qarfiit akimorlugit ataqatigiissaakkamik kiisalu najukkami aqqissuussanik pilersitsinikkut aammalu innuttaasunik "persuarsioranngitsumik" sulisutut angalalluni naapitsisarnerit, kiisalu

qanimut suliniarneq, tassani najukkami suleqatigiissusiornissamik ukkatarinninnissaq siunertaralugu.

Tunngavigisaq: "Oqaluttuat pitsaasut" aallaavigalugit suliffiup iluani, suleqatigiillu akimorlugit attaveqarnerit, pisortat tamarmik suliassa qarfiit akimorlugit suleqatigiinneq sallinngortissavaat, najukkami suleqatigiinnermut isumaqatigiissusiornikkut kiisalu "ukiup assakaasua" ataqatigiissaassallugu (takuuk innersuut 8).

6. Saaffiginniffiusinnaasunik kiisalu kannguttaatsuliorsimasunut katsorsaanermik pilersitsineq

Siunertaq: Kannguttaatsuliorsinnaasunut kannguttaatsuliorsimasunullu eqqartuussaani kunut katsorsaaneq, taassuma inuiaqatigiinnut akulerutitseqqinnissamut suliaq oqinnerulersissavaa aamma siunissami kannguttaatsuliornissap unitsinneqarnissaanut siunissamilu innarliinerit pinngitsoortinneqarnissaanut ilapittuutaassaaq. Innersuussutigineqartup siunertaraa annerusumik pinerliisunut kannguttaatsuliornissamut ilimanaateqarsinnaasunullu tapersersuinissaq katsorsaanissarlu, taamaalillutik kannguttaatsuliortutut pissuseq unitsikkumallugu, atornerluisinnaanerillu pingitsoortikkumallugit.

Iliuusissaq: "Kinguassiuutitigut kannguttaatsuliorsimasunut eqqartuunneqarsimasunut katsorsaanissamik neqeroorummik pilersitsineq" aamma "Kinguassiuutitigut kannguttaatsuliorsimasunik pineqaatissinneqarsimasunut inissiisarfimmiittunik misissuineq" tassaapput Naalakkersuisut 2018-mi pingaarnersuineranni suliniutini pingaarnersaasut tallimaat, pingaarnersuinerup imai Inatsiseqarnermik atuutsitsiviup suliniutaani 2017-meersunit katersugapput. Taamatutaaq "Suliassaqarfiit akimorlugit Kalaallit Nunaata-Danmarkillu suleqatigiinnerat, Kalaallit Nunaanni meeqqanut inuusuttunullu navianartorsiorlutik inissisisunut suliniutissat nukittorsarnissaat"-ni innersuussutit sisamaapput, innersuussutit 13-16, inuiaqatigiinnut akulerutitseqqinnissami aammalu kannguttaatsuliorsimasunut eqqartuunneqareersunut, aammalu iliuusissatut pilersaarusiukkani kinguassiuutitigut pinerliisartunut eqqartuunneqarsimasunut, kiisalu inersimasunut meeqqanik inuusuttunillu 18-nit ataallugit ukiulinnut kannguttaatsuliornissaminut pissusilersortartunut katsorsaavissamut. Taamaalilluni aalajangersaasimanermut tamatumunnga Kalaallit Nunaata Politiivi kannguttaatsuliorsimasunut kannguttaatsuliorsinnaasunullu katsorsaanissamik neqeroorutaasussamik pisariaqartitsinerulernermut isumaqataavoq.

Kalaallit Nunaata Politiivi Killiliisap ataani suliamut tapersiumallutik suleqatigiinnermi peqataapput, nunatsinni katsorsaanissamik neqeroorummik pilersitsinissami periarfissamik takusaqarsinnaagamik – tassani pineqarlutik eqqartuussat aamma kannguttaatsuliortarsinnaasut. Maanilu ukkatarineqartariaqartut ilagisariaqarpaat inuiaqatigiinnut akulerutitseqqiiniarluni iliuuserineqartussani kannguttaatsuliorsimasunut eqqartuussanut annerusumik iliuuseqarneq.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagassaq: Katsorsaavimmik pilersitsiniarnermi pisariaqartitsinermik qulaajaanissaq, tassani meeqqanut kinguassiuutitigut pinerlussimasut pissusaannik paasiniaanissaq.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassaq: Eqqartuunneqarsimasunut, eqqartuunneqarsimanngitsunut, pinerlisinnaanermilli ilimanaatilinnut katsorsaaviusinnaasumik pilersitsineq.

Piumasaqaat: Katsorsaaveqarsinnaanermik inatsisitigut tunngaviliineq.

7. Pisortat akimorlugit ataqatigiissaarnermut periusissaq

Siunertaq: Suliassa qarfinni assigiinngitsuni pisortat suleqatigiinneranni pisariaqartumik periusissamut ukkataqannginneq, kinguaassiuutitigut innarlerneqarnermut ata-qatigiissaakkamik suliniuteqarnerup qularnaarneqannginnera innarliinermik unnerluussi-nissamut ajornartorsiutaallunilu akimmiffiuvoq. Taamaalilluni innersuussummi uani siu-nerarineqarpoq suliassa qarfiit akimorlugit, periusissat tungaasigut suleqatigiinneq pitsaa-nerulersinneqassasoq suleqatigiinnerup tunngaviatigut nukittorsarnissaa anguniarlugu, pisortat akornanni tatiginneq annertunerulersinniarlugu aamma pisortanit ataatsimoor-lutik ataqatigiissaakkanit innuttaasunut ataatsimut oqaluttuaq tunngavilerniarlugu.

Iliusissat: Innersuussutigineqarpoq suliassa qarfiit akimorlugit sulinerup politikikkut tunngaveqarnerata periusissat tungaasigut nukittorsarneqassasoq. Tassunga atatillugu Kalaallit Nunaata Politiivi oqallittarfimmik pilersitsiniarput (sulinermi taaguuserlugu "Kreds-råd/Nunap Ilaanut Siunnersuisut/Ataatsimiititaliat") nunap komuuniinit tamanit aamma Naalackersuisumit/-nit attuumassuteqartumit/-nit peqataaffigineqartussamik, taamaalillu-tik Kalaallit Nunaata Politiivisa akuuffigisinnaassaannik politikikkut suleqatigiiffiit pillugit oqaloqatigiinnissaq periarfissaqaqqullugu. Najukkamut periusissanik sulinerit ataqatigiin-nerat uani taassallugu pingaaruteqarpoq, periusissat qitiusumik aalajangikkat najukkami tunngaveqalernaviangimmata najukkami oqalliffimmik periusissanik qularnaarisussamik peqanngippat. Tassani najukkani oqallittarfiit pioreersut atorneqarsinnaanerisa periarfis-saanerat eqqarsaatigineqartariaqarpoq.

Taamaattumik Nunap Ilaanut Siunnersuisunik/Ataatsimiititalianik pilersitsiniarnermi siun-nersuisartut, aalajangiisartut aamma ataatsimiititaliat amerlassusaannik ikilisaanikkut pisariillisaanissamut periarfissaq eqqarsaatigisariaqarpoq, pitsaaliuinissaq ukkataralugu periusissap tungaatigut, soorlu Pitsaaliuinnermut Siunnersuisoqatigiit aamma Imigassaq Ikiaroorartullu pillugit Siunnersuisooqatigiit, aamma najukkami pitsaaliuineqrup tungaatigut, soorlu Pitsaaliuineq peqqissuunissarlu nukittorsarniarlugit Aqutsisut aamma Pinaveersaartitsinermut Ataatsimiisitaliat aamma Oqartussaasoqarfiit assigiinngitsunik suliallit, Kalaallit Nunaannut tamarmut tunngatillugu eqqarsaatigisariaqarpoq. Taamaalil-luni assigiimmik sammivilimmik sulisoqarsinnaanera pitsaanerumik periarfissinneqas-saaq, aningaasat eqqortumik atorneqartillugit aamma najukkani suliniutit eqqarsaati-galugit politikikkut pitsaanerumik inissinneqarnissaat periarfissillugu. Nunap ilaani Ata-atsimiititaliamik/Siunnersuisunik pilersitsiniarluni sulineq Naalackersuisut pitsaaliuilluni sulinerup aaqqissuuteqqinnissaanut inassutaanut tulluarpoq, inassut 63 "Inatsisinik atuut-sitsinermut suliassa qarfinni periusissatut suliniutissanullu pilersaarut 2017".

Pisortat assigiinngitsut suleqatigiinnissaannut sinaakkutini periusissanik ataqatigiissarneqarsinnaasut eqqarsaatiginissaat, takorluukkallu ataatsimut isiginnittut suliarinissaat Kalaallit Nunaata Politiivisa taamaalillutik sulissutiginiarpaat.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagassaq: Nunatsinni qullersat akornanni aalajangersimasumik oqalliffissamik pilersitsineq. Tamatuma saniatigut sulianik pisariillissaaneq aallartisarneqartariaqarpoq, periusissanik oqalliffiit kiisalu pinaveersaartitsinerup iluani iliuusissani.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassaq: Pisortat akornanni periusissatigut ata-qatigiinnermut sannaq nutaaq, politikikkut oqalliffiit ikittut aalajangersimasumik san-naqartut iliorsinnaassuseqarluartut sinakkutissanut tamanut atuuttunut atasumik najuk-kani piviusunnguissamut atasut.

Tunngavissat: Suliffeqarfiit akimorlugit pinaveersaartitsinerup iluani tamani suleqatigiin-nermik sallinngortitsineq, tassunga ilaalluni meeqqanut inuusuttunullu tunngasut. Kalaallit Nunaata Politiivisa periusissatut pilersaarussiaanni 2019-2022, "ataatsimut toqqissisima-titsivugut", pinaveersaartitsineq tamakkiisoq, aammalu meeqqanut inuusuttunullu taak-kununngarpiaq pinaveersaartitsisoq ukkatarineqarput.

8. Najukkami suleqatigiinnermik nukittorsaaneq aamma ata- qatigiissaakkamik suleqatigiit akimorlugit iliuuseqarneq

Siunertaq: Najukkami suliat akimorlugit iliuusissani pingaarutilerujussuuvoq, innuttaasut pisortanut tatiginnittuunissaat. Tatiginninneq pisariaqartuuvoq, suliap aallartinnissaanut, pinerlineqarsimasup, ilaqutaasullu pisortanut ornigussinnaanerit, tassani kinguaassiuutikkut innarliisimasoqartillugu ilisimasamik apuunniarneranut, tassani naatsorsuutigisinnaallugu saaffiginnissut aallartinneqartoq. Siunertaavortaaq, suliat akimorlugit najukkami suleqatigiit inuiaqatigiinni nukittorsarnissaat qanimut aammalu ata-qatigiissaakkamik najukkami pisorta-qarfiit atassuserumallugit.

Iliuusissat: Kalaallit Nunaata Politiivisa sulissutigerusuppaat, periuusissatut sinaakkutissat (takuuk innersuut 7 assersuut) najukkami suleqatigiit periuusissanik ata-qatigiissaarisinnaaneq pisinnaatikkaat, takorluukkanik tamakkiisunik suliaqarnissami aammalu pisortat akornanni ukiumut pilersaarummut suleqatigiinnissami. Kalaallit Nunaata Politiivi najukkami, suliat akimorlugit kommunini meeqqanut inuusuttunullu periuusissiani suleqataarusuppoq.

Nunaqarfiit tikeraarneqartarnissaat, saqqummiivigiartortarnissaat, kiisalu innuttaasunik naapeqateqartarnissanik ata-qatigiissaarisinnaaneq periarfissaasaqariaqarpoq, tassani pisortat ullumikkut immikkoorlutik ukiumut pilersaarutaanni nunaqarfinnik najuuttarnissamut, allat pisorta-qarfiit peqataatinnissaannut periarfissiivallaarneq ajorneri eqqarsaatigalugit.

Innersuunnarpoq periuusissatut sinaakkutissat suliarineqassasut, najukkami suliat akimorlugit suliaqarnermi akisussaaffiit aammalu inuttalersornerisa eqqartorneqartuarnissaat aallartikkumallugit, killissarineqartartuni ajornartorsiutaasartut pissutigalugit. Assersuutigineqarsinnaavoq nalunaarfigeqatigiittarnissamik kiisalu suliat akimorlugit suliaqartarnermi peqataatitsisarnissaq, suliaqartut assigiinngitsut akornanni ilisimasanik avitseqatigiittarnissap atugassarititaasutigut, najukkamilu ilinniarfioqqissinnaasut atorluarniarlugit. Innersuussutigineqarpoq, pineqartut pillugit eqqartueqatigiinnerit aallaavigalugit, suleqatigiinnissamik- imalt. malitseqartitsinissamik isumaqatigiissummik pilersitsisoqassasoq. Isumaqatigiissut sulisut taarsaanneranni paasissutissiissutitut sulisumiit sulisumut atorneqarsinnaavoq, tassani sulisut taarsaanneranni/ paarlaanneranni unamminarsinnaasut minnerpaaffianiitinniarlugit. Taakkualu innersuussutit Killiliisap innersuussutaanut naapertuupput, suliat akimorlugit kinguaassiuutitigut atornerluisarnermi suliani suleqatigiinnissamut, isumaqatigiissuteqarluni suleqatigiissusiorsimanermit pisussaaffeqarnerup pingaaruteqassusia inuttalersuinnermut akisussaaffilersuinnermullu tikkuussisumik.

Paasisutissanik avitseqatigiittarnissamut Kalaallit Nunaata Politiivi maannamut politeeqarfinni ataasiinnarmik inuttaqarfiusuni, qaammatillu arfineq marlukkaartuni sulisoqartartuni, qaammatip ataatsip iluani politiip politeeqarfimmik tiguisussap avitseqatigiittarnissaa sulissutigineqarluni. Tassuunakkut sulisut paarlaannerini sulianik tunniussuussisarnissaq qulakkeerniarneqarpoq. Ilanngugullutaaq sulilerlaanut tamakkiisumik politiit iluanni ilinniartitseqqiisarnerit neqeroorutigineqarput, qulakkeerumallugu najugariligassami pissutsinik pisariaqarsinnaasunik ilisimasaqalernissaq, sivikinnerusuni atorfeqarfiusartuni.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagassaq: Najukkami pisortat akornanni suliat akimorlugit killigitat pillugit ilisimasanik avitseqatigiinnissami pilersaarutit.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassaq: Iliuusissanik aallaaveqartunik oqallinnermi, najukkami meeqqat inuusuttullu immikkoortortaqarfiiniittuni kommunini suleqatigiinnerup allanngortiterneqarnissaa ukkatarineqassasoq.

Tunngavigisat: Periusissamik politikikkut ataqatigiissaarineq (innersuut 7) inisseqqaartariaqarpoq, najukkami suleqatigiinnissaq pilersinnagu, nukittuumik suliallu akimorlugit politikikkut ulapputigilersinnaajumallugu.

9. Suliat akimorlugit suliamik ingerlatsiner mi piffissamik atuiner mi annikillisaaneq

Siunertaq: Suliamik ingerlatsisarnerup sivilissusaa kia akissussaaffiginer aa inuttaasumut isumaqarpallaanngilaq, tassami suliamik unnerluussiniarluni suliat ingerlanerani "pisortani sullissiviusuni" sivilissusarnera akimmiffioreerami. Innersuussutigineqartullu siunertaraa pisortat akornanni suliamik ingerlatsisarner mi piffissamik atuisarnerup annikillinissaata, pingaartumik kinguaassiuutitigut innarlisoqarsimatillugu suliani.

Iliuusissat: Kinguaassiuutitigut innarliiner mi suliat ingerlanneqarnerini unammillernartunik erseqqissaaneq, siunissarlu eqqarsaatigalugu nunatsinni sulianut pinerluttuliornermut tunngasunut aamma atuunnissaa siunertaralugu, pisortat akornanni suliamik ingerlatsisarner mi sivikillisaanissaq qulakkeerumallugu. Pineqartoq annertuumik ukkatarineqarpoq, aammalu apeqqut Kalaallit Nunaanni Eqqartuussiveqarner mi Siunnersuisooqatigiinni eqqartorneqarsimavoq. Assersuutigalugu Inatsiseqarner mi ministereqarfiup Rigsadvokat-ip aamma Eqqartuussiveqarnerup Aqutsisoqarfiata suliamik ingerlatsiner mi piffissamik atuneq, tassa pinerluttuleriner mi suliat aalajangiiffigineqarneraniit eqqartuussutit pivilissusarner mi piffissaq ator neqartartoq misissulermassuk.

Suliani taamaattuni eqqummaariffiusariaqarpoq kiisalu nunatsinniittut pisortat allat peqataatinneqarner usariaqarput, taamaalilluni suliamik piffissamik atuisar neq, suliat akimorlugit pisortanik allanik suleqateqartarner mi Kalaallit Nunaanni inatsiseqarner mut-, isumaginninnermut aamma peqqinnissaqarfiup immikkoortortaani ukkatarineqartariaqarlutik.

Kalaallit Nunaata Politiivisa nalunaarusiami "Tasiilaq – Tasiilami meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutitigut pinerluuteqarfigineqarsimasut pillugit qulajaaneq piffissami 2014-2018-mut kiisalu pinaveersaartitsinissamut suliniutissatut innersuussutit"-mi innersuussutit malitseqartikkumallugit meeqqat inuusuttullu kinguaassiuutitigut atornerlunneqarsimasut suliasap ingerlannissaanut piffissamik sivikillisaanissaq ukkataraat, ilaatigut politiit video atorlugit apersuisarnerannik aaqqissuulluakkamik malitseqartitsinikkut. Taamatuttaaq "Kalaallit- qallunaallu suliat akimorlugit suliaqarneranni nunatsinni meeqqanut inuusuttunullu iliuuseqarner mi nukittorsaaner mi" kommunimi meeqqanut suliat pillugit suliamik ingerlatsisar neq eqqarsaatigalugu annertuumik ukkatarineqarpoq, innersuussutillu tallimaanni iliuusissatut suliaqarner mi, sulisunik ilinniarsimasunik allanik sulilersitsinnaaneq eqqarsaatigineqarluni.

Piffissamut qaninnerusumut anguniagasaq: Suliat akimorlugit suliarisassamik aallartisaaneq, suliamik ingerlaartitsinissamik piffissamik atuinissamik pilertornerusumik annikillisaanissaq suliassatut sinaakkusersorneqassaaq. Assersuutigineqarsinnaavoq innuttaasup sullinneqarnermini suliap systemip iluani ingerlaartarneranik takussutissiorneq, tassani suliap pitsaassusaa kiisalu piffissartaata sunik sunnerneqartarnera takussutissarqartikkumallugu, meeqqanik inuusuttulluunnilluunniit kinguaassiuutitigut innarliisoqarsimatillugu.

Piffissamut ungasinnerusumut anguniagassaq: Kinguaassiuutitigut innarliisarnermi suliap ingerlanneqarnerani piffissamik atuisarnerup tamakkiisumik annikillisarnissaa, pisortaniit siullermik ilisimalerneraniit pinerlussimasutut suliap inerneqarnissaanut, tassani sulianut sivitsorsaataasartutut peqqutaaqataasut isiginiarnerullugit. Malitsigisaanillu suliamik ingerlatsisarnerup sivikinnerulernissaanut millilerinissaq, pinerluttuliornermi suliat ingerlanneqartarnerat tamaat isigalugu.

Tungavigisat: Pisortat attuumassuteqarsinnaasut pinerluttulerinermi suliat pillugit meeqqanik inuusuttunillu kinguaassiuutitigut innarlerneqarsimasut pillugit suliani piffissamik atuiiffisarnerisa allattortalernissaanut suleqataanissamut ilanngutsinniarneqarput – suleqatigiittunullu avitseqatigiissutigisinnaallugit. Pisortat allat suliap ingerlannerani piffissamut atuisarnermik tungassuteqarsinnaasunik misissueqataanissartik akuerisariaqassavaat.